

КОНЦЕПТУАЛЬНА МОДЕЛЬ КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЇ НАУКОВО-ТЕХНІЧНИХ РОЗРОБОК

Все в більшій мірі країни і регіони пов'язують стандарт свого життя і конкурентоспроможність в світовому, глобальному масштабі з продукуванням і комерціалізацією науково-технічних розробок.

Незважаючи на складність і наукоємність сучасних технологій, ознакою часу є зменшення бюджетів на науково-технічні і дослідно-конструкторські розробки. Багато підприємств скорочують свої дослідні відділи просто тому, що бачать невідповідність наявних (будь-яких) ресурсів для здійснення своєчасного пошуку новинок в багатьох напрямках на необхідному високому рівні з використанням висококласного обладнання, при цьому спостерігається дефіцит талантів світового рівня. Звідси, оскільки місце на світовому ринку стає предметом все більшої конкуренції, важливість ефективної комерціалізації науково-технічних розробок стає особливо актуальною для росту нових малих фірм і диверсифікації їх діяльності, а також реструктуризації і конкурентоспроможності великих і середніх підприємств.

Комерціалізація науково-технічних розробок означає економічно ефективну реалізацію нової розробки техпроцесу чи продукту, ефективну для розробників і споживачів. На відміну від впровадження, коли безпосередньо в терміні розуміється можливість позаекономічного використання, примусу, комерціалізація означає застосування, вигідне для споживача, хоча і тут можливі варіанти різних переваг, в тому числі технічних, і загальноекономічних, і т. п. Ще один аспект терміну – масштаб використання. Комерціалізація означає, насамперед, промисловий масштаб. На відміну від лабораторних і дослідних, англійський термін «комерційні партії» того чи іншого продукту означає промислові партії.

На рис. 1 представлена концептуальна модель комерціалізації науково-технічних розробок, яка змістовно характеризує її сутність.

Метою комерціалізації є об'єктивна необхідність оздоровлення економіки країни, досягнення технічного лідерства у визначених галузях при загальній гармонії світової глобалізованої економіки, в умовах невід'ємного зв'язку всесвітньої конкуренції і всесвітньої кооперації.

Результати комерціалізації можуть бути різноманітними, оскільки залежать від об'єкту інноваційної діяльності. Це і збільшення обсягу прибутку, і розширення частки на ринку, підвищення престижу та ефективне використання інформаційних систем і т.п. Найважливішим аспектом щодо результатів комерціалізації є взаємовигода і для виробника інновацій, і для споживача. Окрім цього, саме комерціалізація науково-технічних розробок нерідко виступає головною рушійною силою, яка сприяє створенню нових і омолодженню старих галузей промисловості

Успішна комерціалізація науково-технічних розробок залежить від одночасного поєднання багатьох чинників, найсуттєвішими із яких є [2]:

1. Потреба в науково-технічній розробці – наявність мотивації в питанні престижу, безпеки або прибутку.
2. Стратегічне бачення – наявність відповідних лідерів, здатних розробити творчі програми співробітництва дослідників, розробників і потенційних споживачів.
3. Своєчасність – наявність реального поточного попиту на розробку на ринку.
4. Технічні передумови – наявність необхідних елементів технології і відповідного дослідницького заділу.
5. Кваліфікований персонал – висока компетентність і професійність персоналу організації.
6. Статус ініціатора нової технології, якій для успіху комерціалізації науково-технічних розробок повинен мати потрібні повноваження і займати домінуючі позиції.
7. Достатні фінансові ресурси у вигляді необхідного капіталу.

8. Державна підтримка – наявність консенсусу із основних питань суспільної політики і стійка підтримка вибраної інновації.

9. Співробітництво державного і приватного секторів, життєздатне і ефективне.

10. Підтримка інтелектуального співтовариства з питань науково-технічних розробок – наприклад, наявність теоретичних основ або сформована наукова думка відносно переваг нової технології.

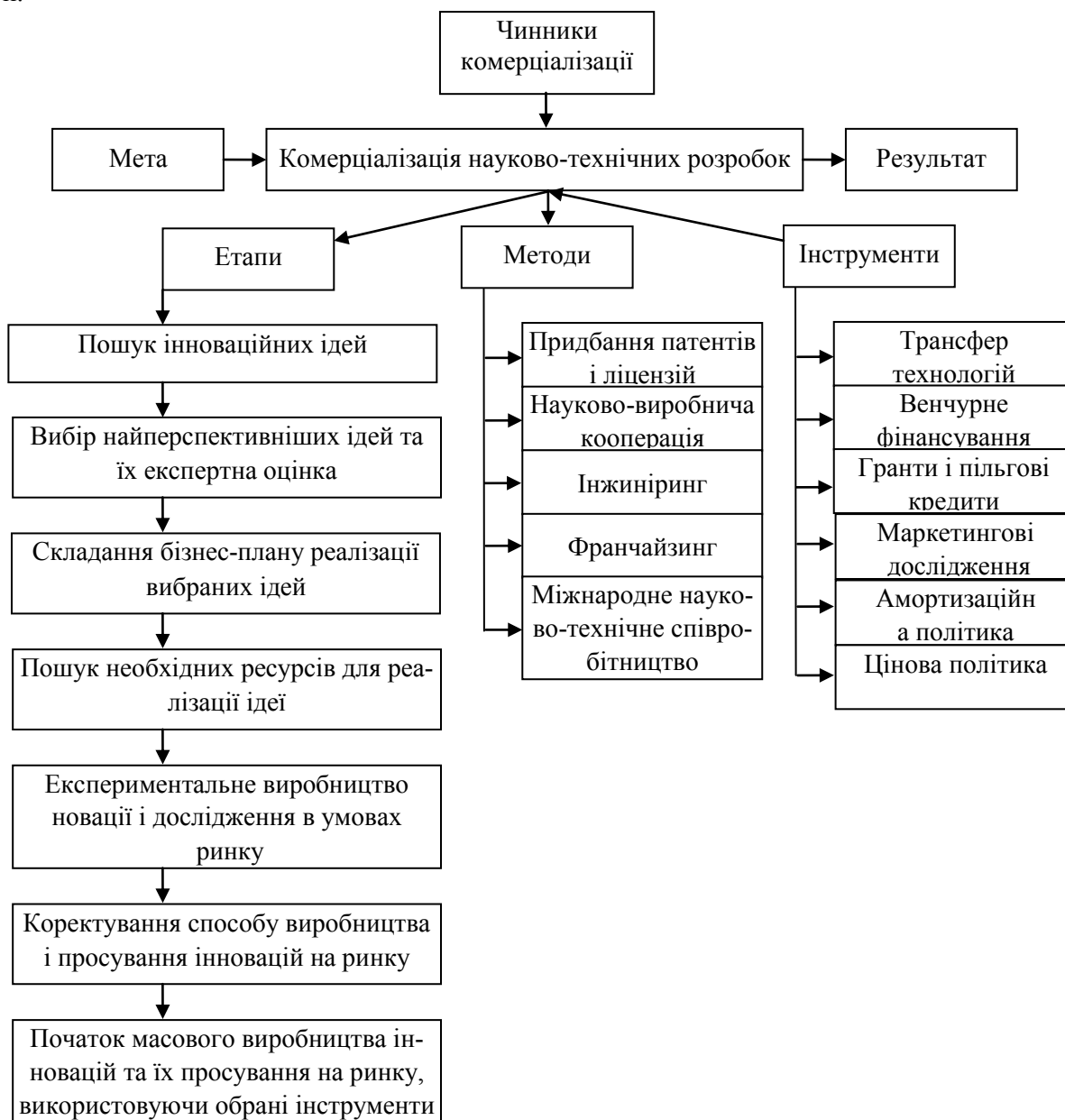

Рис. 1. Концептуальна модель комерціалізації науково-технічних розробок

Комерціалізація потребує методичної бази, яку доцільно будувати в залежності від об'єкту та спеціальних функцій комерціалізації в інноваційній діяльності. Це стане необхідною умовою для ефективного функціонування інфраструктури комерціалізації результатів науково-технічних розробок.

1. Денисюк В.А., Красовська О.В. Напрямки розвитку венчурного фінансування в країнах ЄС та актуальність їх використання в Україні//Проблеми науки. № 11– 2002, с. 9-20. 2. Трансфер технологій и эффективная реализация инноваций. – М.: АНХ, 1999. – 296с. 3. Федуллова Л. Тенденції розвитку високотехнологічного сектору економіки України//Економіст - № 1. – 2009, - С.32-36.